

A csehszlovák műszaki üvegiparban foglalkoztatott szakemberek tájékozódási szokásai és igényei

A csehszlovák műszaki üvegiparban a közeljövőben át akarnak térni a számítógépes információfeldolgozásra. Mindez bizonyos mértékben megváltoztatja az eddigi informálódási szokásokat, illetve változatosabb igénykielégítést tesz lehetővé. Az áttérés sikere sok tekintetben függ attól, hogy a használókat lélektanilag is felkészítik-e a változásra, illetve tudomást szereznek-e a kibővült lehetőségekről. Ezért az ilyen előkészületi szakaszokban mind a használó felkészítése és tájékoztatása, mind pedig az új rendszert tervezők helyzetismeretének biztosítása szempontjából igen hasznos a tájékozódási szokások és igények felmérése.

Az a kombinált, kérdőívet és kötetlen beszélgetést egyaránt alkalmazó felmérés, amelynek általánosabb érvényűnek látszó eredményeit az alábbiakban közöljük, 100 főből álló reprezentatív mintára, a potenciális használók kb. 12,5%-ára terjedt ki.

A szóban forgó eredmények a következők:

1. A megkérdezettek döntő többsége tanúsította, hogy informálódásához a vállalati-intézményi vagy az ágazati információs szerv szolgáltatásait veszi igénybe.
2. A megkérdezettek 10%-a az irodalomkeresésben 5 évnél rövidebb, 31%-a 5 éves, 28%-a 10 éves, 10%-a pedig 15 éves időhatárt lát szükségesnek.
3. A „mikor igényel irodalomkutatást” kérdésre 82% úgy válaszolt, hogy munkája első fázisában, de 76%-os volt azok aránya is, akik a munka előkészülete során tartanak erre igényt.
4. A preferált források sorrendje a következő:

	az előfordulások számának és helyezésének arányából adódó koeficiens
folyóiratok	52,0
vállalati irodalom	23,0
szabadalmi irodalom	19,7

könyvek	17,3
útijelentések	10,4
szabálytalanul megjelenő periodikumok	9,1
kutatási jelentések	6,6

5. A szelektív információterjesztést (SZIT) a megkérdezettek 84%-a igényelte, a negatívan nyilatkozókról kiderítették, hogy még nem ismerik ezt a szolgáltatást.
6. A megkérdezettek nagyon bizonytalan válaszokat adtak a tekintetben, hogy egyszerre milyen mennyiségű információt képesek feldolgozni.
7. A számítógéppel kiírt információk olvasása, bár ma még nincs lehetőség a cseh írás maradéktalan érvényesítésére, a megkérdezettek közül senkinek sem jelent akadályt.
8. A SZIT-tájékoztatás gyakoriságáról a megkérdezettek a következőképpen vélekedtek: 65% a havi periodicitás, 20% a kétheti periodicitás, 7% a kéthavi periodicitás, 6% a kéthavinál is ritkább periodicitás, 2% a heti periodicitás mellett szavazott.
9. A számítógépes tájékoztatáshoz annyira fontos visszacsatolás eszközül a megkérdezettek 65%-a a válaszlapot, 23%-a a személyes látogatási, 6%-a a telefonkapcsolatot tartotta a legalkalmasabbnak. 3% nem tartott szükségesnek visszacsatolást, 3%-nak pedig nem volt véleménye róla.
10. A megkérdezettek 23%-a – időhiány és túlzott terjedelem miatt – nem tanulmányozza, nem dolgozza fel a kapott információkat, 41% viszont a kapott információk elégtelen mennyiségére panaszkodik. Sokan teszik szóvá az információk késedelmes beérkezését.
11. Főként a kiegészítő beszélgetésekből derült ki, hogy távlati információigényüket csak kevesen tudják egyértelműen megfogalmazni.

(JÁNOS, K.: *Příklad zjišťování informačních potřeb uživatelů = Technická Knihovna, 20. köt. 5. sz. 1976. p. 137-144.*)

(Futala Tibor)